

MICKIE KÅSERAR & TYCKER TILL...

Här får du ta del av såväl professionellt tyckande som högst personliga funderingar. Låt dig förvånas, irriteras eller bara roas. **Mickie Gustafson** är legitimerad humanpsykolog. Hon har arbetat med hund-ägarutbildning i drygt 35 år och driver utbildningsföretaget **Karisma**, www.karisma-utbildning.se.
OBS! Eventuella personer eller hundar på bild har inget samband med artikelnehållet.

Att lyda eller leva

Lydnad är ett överskattat begrepp, skulle jag vilja påstå. Lydnad har ett pris, både för hundar och för människor. Barn som exempelvis lär sig att vara alltför lydiga, riskerar att bli alltför lydiga som vuxna. Krav på lydnad kan hämma utvecklingen, det kan skapa "ögontjänare" och det kan påverka hela personligheten bara för att nämna några av lydnadens baksidor.

Detta kan kanske upplevas som ett oerhört provocerande påstående. Och det krävs naturligtvis mycket mer än en enda sida i en handtidning för att fördjupa sig i ämnet. Men det här kanske kan ses som en liten kort introduktion i ämnet eller väcka nyfikenhet som sedan var och en efter intresse kan fördjupa sig i.

Vad är lydnad?

Låt oss först av allt titta lite närmre på vad lydnad egentligen är och vad det innebär. För med detta ord, som med så många andra, kan det finnas en hel del olika tolkningar av ordets betydelse. Jag tror dock att de flesta av oss anser att lydnad är detsamma som att följa lagar, regler eller någon annans vilja – att göra som man blir tillsagd. Det kan gälla att följa rådande lagar, att göra som dagisfröken säger eller att lyda order under en befälhavare.

Däremot kan kravet på lydnad och disciplin skilja sig. I vissa fall (och av vissa) krävs total disciplin och ovillkorlig lydnad, i andra fall kan det finnas olika "kryphål" eller utrymme att inte vara fullt så lydiga.

Om vi är överens så här långt så kan man kanske tänka sig att gradera lydighetsnivån eller krav på lydnad på en skala från 0–10. Där 0 alltså står för ingen lydnad alls medan 10 skulle stå för totalitært styre med krav på absolut och hundra procentig lydnad.

Få föräldrar eller hundägare befinner sig på 10 på skalan (förhoppningsvis) och ännu färre på 0. Men allt däremellan är ju möjligt och det är krav på lydnad som närmar sig 10 på skalan som jag vill fästa uppmärksamheten på här. (Jag hoppas ingen förväxlar detta med exempelvis lydnadstävling som ju är en tävling i olika lydnadsmoment och där högsta poäng är 10. Även om den som tränar lydnad naturligtvis kan ha olika krav på lydnad och disciplin.)

Lydnad eller bara vanligt hyfs

Jag tror att många utgår från att lydnad eller dressyr är nödvändigt för att få en välfungerande hund. Jag tror också att många som vill ha välfungerande och harmoniska hundar till vardags utgår från att detta alltid måste ske genom lydnad och/eller dressyr. Det kan det naturligtvis göra, men inte självklart.

En hund kan mycket väl lära sig att fungera till vardags, vara harmonisk, väluppfosttrad och lyhörd utan att alltid vara lydiga. En hund (eller ett barn) med bibehållen livsgnista, upptäckarlust och egen vilja kommer nämligen allt emellanåt att vara olydiga.

Sitt, ligg, fot och cirkuskonster

Att lära en hund att sitta, ligga eller gå fot är några av de lydnadsmoment som ingår i en del olika tävlingsgrenar. Men det är kanske inte direkt nödvändigt för att vardagen ska fungera.

Missförstå mig inte, det är naturligtvis aldrig "fel" att en hund lär sig olika ord och handlingar och för den som ska tävla är detta rent av nödvändigt för att hunden (och hundägaren) ens ska ha en chans att placera sig på prispallen.

Samma sak gäller hunden som lär sig utföra olika konster, det är också sådant som kan förhöja hundens livskvalitet (i det att den får lära sig nya saker, att den får olika arbetsuppgifter och att den lär sig att samarbeta med sin ägare). På samma sätt som olika former av dressyr eller lydnadsträning (om det genomförs utan alltför hårt ställda krav på lydnad och perfektionism) kan detta alltså öka hundens kunskapsbank, öka samarbetet och samförståndet mellan hund och människa och det kan naturligtvis innebära att hund och hundägare gör en massa roliga saker tillsammans.

Men en förutsättning för att få en välfungerande och harmonisk hund? Nej, inte nödvändigtvis. Det är inte huruvida en hund är en hejare på att sitta eller ligga på kommando som kommer att avgöra om den blir en välfungerande familjhund eller inte. Om hunden kan sitta eller inte är ju egentligen ganska oväsentligt i det stora hela. Det kanske är viktigare att den är snäll mot barn, mot andra hundar, att den inte jagar vilt, att den inte välter våra gäster etcetera.

Vad imponerar på oss?

Det är lätt att bli imponerad av den lydiga hunden som följer sin ägares minsta vink på tävlingsplanen. För visst ser det tjuvigt ut när en hundägare, på flera meters håll, med små, knappt märkbara signaler kan få sin hund att sitta, ligga, springa, stå etcetera. Eller hunden som "dansar" med sin hundägare i freestyle och uppvisar allehanda konststycken. Eller "bara" grannen som kan visa upp sin hunds hela arsenal av cirkuskonster.

Bakom detta ligger mycket arbete. Det tror jag att de flesta vet och förstår. Därför tror jag också att många blir imponerade. Men det är synd att det som är minst lika imponerade "vardagshunden", den välfungerande familjhunden, får så lite utrymme och så lite uppmärksamhet.

Själv blir jag oerhört imponerad av den lösa hunden till vardags. Hunden som på hemmaplan möter andra hundar, utan att gå fram. Som kanske går fram ibland, när den får, som hälsar "artigt" och sedan går vidare. Som möter en hel "flock" springande barn utan att tappa fattningen. Som inte låter sig förledas att springa tvärs över gatan till grannens löptik, som tittar på husse eller matte när den svarta katten rusar rakt över gatan, som inte jagar harar, rådjur, älgar, motionärer eller annat intressant på skogspromenaden, som möter gästerna lugnt och sansat och som snabbt som vinden (eller nästan lika snabbt i alla fall) kommer då husse och matte ropar, trots att det finns något annat långt där borta som lockar.

Detta tycker jag är imponerande!

För bakom den hunden och den relationen ligger också mycket arbete, ett arbete av en helt annan art. Men det ser kanske inte lika "flott och elegant" ut. Hunden ger kanske inte intryck av att vara lika lydiga och det är den kanske inte. Den kanske inte "lyder", den kanske bara följer sin natur och fungerar utifrån vad den har lärt sig krävs i den miljö den lever. ♦